

Pirma dalis

Vasara ir sūrus vanduo

Šuolis nuo molo

Laukujęs durys pykštelėjo taip, kad net visi namai sudrebėjo, tada pasigirdo baisingas bildesys ir riksmas.

– Po paraliais!

Suglumęs išpėdinau į koridorių palėpėje. Ten jau spietėsi kiti šeimos nariai – pakirdę iš miegų, susivėlę ir sumišę. Minda, mano vyresnėlė sesuo, stovėjo atmerkusi tik vieną akį. Tėtis, rodės, nė nesuprato, ar jis žmogus, ar antklodė.

– Bam! – šūktelėjo Kriola.

– Kas čia buvo? – nusistebėjo Magnusas, vyresnis brolis.

– Arba stichinė nelaimė, arba čia Lena Lid grįžo iš atostogų, – prabilo mama.

Tai nebuvo stichinė nelaimė. Kai nusileidau laiptais žemyn, koridoriuje stovėjo mano miela draugė ir kaimynė Lena.

– Labas, Trile, – atsiduso ji.

– Labas. Ką ten tokio turi?

- Čia tau lauktuvių.
Pasitryniau akis.
– Ačiū. O kas čia yra?
– Šakaliukų ir stiklo šukių krūva, negi nematai! Bet *buvo* burinis laivas butelyje.
Lena atrodė siaubingai susikrįmusi.
– Gal pavyks sutaisyti? – tarstelėjau.
Sutaisyti? Pačią nuostabiausią dovaną visame pasaulyje. Kur jau ten sutaisysi!
– Trile, niekaip nepagaunu, kaip jiems pavyko įsprausti tą laivelį į butelį. Jis stovėjo stačias ir buvo daug platesnis nei kakliukas.

Mama padėjo mums sutvarkyti laivo duženas. Ji norėjo jas išmesti, bet aš surinkau visus stiklus ir pagaliukus į dėžutę nuo ledų ir pasidėjau savo kambaryje. Visgi dovana.

Lena drauge su mumis prisėdo prie pusryčių stalo. Turėjau keliskart įdėmiai įsižiūrėti. Ji buvo pasikirpusi ir į plaukus įsipynusi kelias ryškiaspalves juosteles. Ir įdegusi. O aš ten sėdėdamas su tais pačiais šortais, kuriuos dėvėjau ir tąkart, kai ji išvyko, jaučiausi pernelyg toks, koks buvęs. Mes beveik niekada nevažiuojame atostogų. Na, bent jau ne į užsienį. Mes

turime ūkį ir panašiai. O Lena – laimės kūdikis – dvi ilgas savaites kartu su mama ir Isaku praleido Kretoje.

Ten gėrė glotnučius, papuoštus skėtukais, – sužinojau valgydamas sumuštinį su paštetu. Miegojo vien po paklode ir maudėsi vasariškai šiltoje jūroje. Ten buvo šimtai mažulyčių parduotuvių, siūlančių milijonus šaunių dalykėlių, kuriuos ji galėjo įsigyti. Tokių kaip antai tas butelis. Ji kiekvieną dieną pietums valgė gruzdintas bulvytes. Be to, Kretoje dieną taip karšta, kad atrodo, tarsi visą laiką stovėtum prie pat Joninių laužo.

– Po galais, reikėtų tau pajust, Trile.

– Aha, – sumurmėjau ir kramčiau toliau.

Erzino tai, kad man niekada neteko buvoti pietuose. Tačiau aš irgi turėjau ką papasakoti. Nekantraudamas laukiau, kol Lena paklaus, kas naujo gimtojoje žemėje. Bet ne. Kretoje buvo toks greitaeigis kateris, kuris nuplukdė į salą, o jos mama kažkokiu balionu bandė sklęsti paskui jį oru.

– Beje, ar sakiau, kaip ten šilta? – perklausė.

Palinksėjau. Lena toliau dudeno apie benamį šunį vardu Portas, greičiausiai sergantį pasiutlige, ir apie kelias mergaites, su kuriomis ji ten žaidė, bet jos visai

nemokėjusios laikyti pusiausvyros, ir apie blynelius pusryčiams.

Galiausiai man trūko kantrybė.

– Nušokau nuo aukščiausios molo vietos.

Lena pagaliau liovėsi pliurpusi ir įtariai primerkė akis.

– Skiedi.

Papurčiau galvą. Mano kaimynė pakilo nuo kėdės. Aiškiai mačiau – tai vienas tų dalykų, kuriuos ji turi išvysti savo pačios akimis, kad patikėtų. Ir aš jai tikrai parodysiu!

– Ačiū už pusryčius, – sumurmėjau pilna burna ir stvėriau ant laiptų turėklų kabantį rankšluostį.

Sudužusių Matildiškių molo užutėkyje yra maudykla. Žiemą audros suneša gražaus smėliuko, iš kurio galime statyti smėlio pilis su įtvirtinimais. Bet kai šią vasarą Lena išvažiavo atostogų, aš kartu su Minda, Magnusu ir jų draugais leidau dienas kitoje molo pusėje, kur viskas atvirkščiai: aukšta, gilų ir šalta. Buvo tarsi naujo gyvenimo pradžia.

Šokinėjimu nuo įvairių aukštų objektų Sudužusiose Matildiškėse, aišku, garsėjo Lena. Daugiau nebuvo

tokių bebaimių kaip ji. O gal nebuvo tokių bepročių, kaip sakydavo Magnusas. Bet Lena niekada nešoko nuo molo. Jai sunkiai sekėsi vandenyje.

– Išmesti Leną per bortą beveik tas pats, kas išmesti inkarą, – sakydavo senelis.

Todėl čia didžiulis įvykis – egzistavo toks daiktas, nuo kurio aš galėjau nušokti, o ji ne. Jutau, kad Lenai tai visai nepatinka.

Stovėjau ant aukščiausio molo akmens. Buvo dar ankstyvas rytmetis, lauke vos šešiolika laipsnių.

– Esi tikras, kad tau pakaks ryžto? – rimtai pasiteiravo Lena.

Ji atsirėmė į vieną iš akmenų. Vilkėjo striukę ir ryšėjo iš kelionės parsivežtą šalikėlį. Aš linktelėjau. Man daugybę kartų buvo pavykę, kol Lena nematė. Bet visada per potvynį. Šįkart buvo atoslūgis ir vanduo plytėjo žemiau. Matėsi dugnas. Maudymosi šortai plevėsavo vėjyje. Akimirką pamaniau, kad neverta. Tačiau tuomet išvydau tą Kretos Leną, atšlijusią į akmenį ir netikinčią manimi. Užsimerkiau ir giliai įkvėpiau: Viens. Du. TRYS!

Pliūkšt! – pasigirdo, kai pasiekiau vandens paviršių, o tada kliunkt, kai visas panirau. Pirmąkart, kai

taip nugrimzdau gilumon, pamaniau, kad nuskęsiu. Dabar jau žinojau, kad tereikia kaip pasiutusiam kapanotis kojomis ir nekvėpuoti.

– Pfu! – iškvėpiau iššovęs virš vandens į vasaros rytą.

Lena buvo užsikeberiojusi ant akmens ir nepatinkliai žvelgė į mane. Džiūgaudamas išsišiepiau. Štai prašom!

Man net į galvą nešovė tokia mintis, bet Lena žengė viena koja į priekį ir, pliaukštelėjusi delnais sau per žandus, sukliko:

–Aja-ja-jaaaaaaaaai!

Su džinsais, striuke, šalikėliu ir sportbačiais ji nuklendė oru.

– Pliūkšt!

Šuolis nuo molo buvo įvykis, galutinai sugražinęs Leną namo iš atostogų. Tarsi nebedera puikuotis glotnučiais Kretoje, kai ką tik vos nenuskendai Suduzusiose Matildiškėse. Ji išniro į paviršių praėjus visai amžinybei ir pliurpt vėl pradingo vandenyje. Jei ne senelis su žeberklu, nežinau, kaip būtų pasibaigę. Jis

ištraukė ją ant kranto kaip didžiulę žuvį, o Lena kosėjo ir mosikavo rankomis baisiau nei bet kada.

– Iš esmės kurį laiką buvau nuskendusi, – pareiškė vėliau. – Mačiau ryškią šviesą.

Jau išplumpinome du puodelius karštutėlės Isako liepą ruošiamos kakavos, o Lena vis tiek drebėjo kaip kokia užstrigusi žoliapjovė.

– Pfff, – atsakiau. – Neįmanoma nuskęsti ir vis tiek išgyventi. Ten tiesiog buvo saulė – ji taip atrodo, kai esi po vandeniu.

– Ne tau spręsti! Jūra Sudužusiose Matildiškėse šaltesnė net už šaltą arbatą. Kretos gyventojai rimtai numirtų pasimaudę tokiame vandeny!

Nieko neatsakiau. Juk mes visą laiką čia maudydavomės!

– Ką gi, – pridūrė Lena. – Aš bet kuriuo atveju daugiau niekada gyvenime nešoksiu nuo molo, nes jau tą padariau.

Ji patenkinta atlošė galvą ir susivertė paskutinį kakavos gurkšnelį.

Atvykėliai Kalvelių Jono kieme

Kai mama sužinojo apie maudynes, įteikė mums po didžiausią kibirą.

– Tie, kurie pakankamai suaugę šokinėti nuo molo, yra pakankamai suaugę ir daugiau pagelbėti. Negrįžkit namo, kol iki kraštų nepririnksit mėlynių, – liepė mums.

Lena sukrėsta spoksojo į kibirus.

– Kari, bet aš ne šeimos narė.

– Ar tau tai priminti, kai kitąkart čia bus patiekta blynų su mėlynių uogiene ir tu netikėtai pasirodysi svečiuose? – pasiteiravo mama.

Mačiau, kad Lena ketina atsikirsti. Bet net ji nediršta priešgyniauti mamai. Šiomis dienomis ji griežta kaip senas kirvis. Kai niekas negirdi, Magnusas ją vadina Diktatore. Pasak Lenos, nieko kito ir negali tikėtis. Jos manymu, Danielsenų Itergorų šeimoje jau visai palaida bala. Minda ir Magnusas taip dažnai tranko durimis, kad mūsų namas dreba be perstojo. O Kriola tiek zyžia, kad reikia šalmo norint apsaugoti galvą.

– O tu, palaidūne, gyveni savo pasaulėlyje ir niekad po pietų net lėkštės nenusineši. Nieko keisto, kad Kari tenka suimti jus į kumštį. Tik gaila, kad tai tenka patirti ir visai nekaltiems žmonėms, kurie niečniekuo dėti, tiesiog gyvena gretimame name.

Ji pati džiaugėsi, kad turi tykią šeimyną, kurioje galima atsipūsti. Kai jiedvi su mama įsitaisė Isaką, namuose įsivyravo ramybė. Jis slampinėja aplinkui susivėlęs ir niekada nepyksta. Man įdomu, ar jis toks ramus todėl, kad yra gydytojas – taip įpratęs prie ligų ir dramų, kad gyvenimas su Lena jam nekelia streso. Kartais Lena pavadina jį tėčiu, bet tik sumurma susigėdusi, tarsi bijotų, kad jis pranyks, jei išgirs.

Kai tądien priėjome mėlynių mišką, plytintį už Kalvelių Jono sodybos, po maudynių kaustęs šaltis nebekankino. Lena įkišo galvą į kibirą ir iš visų plaučių užbliovė: „Vaikų išnaudojimas!“

– Trile, čia net aidi. Kari galėjo mums liept pririnkti ir visą vonią.

Aš prisėdau ant kupsto ir ėmiau rašyti mėlynės nuo stiebelių. Saulė gudriai šmėžavo tarp tūkstančių

lapelių ir mano marškinėlius išmargino šėšeliais. Kiek toliau sėdėjo Lena ir svaidė kankorėžius. Akimirka buvo visai tylu, toks puikus vasariškas oras, ir tada ji prabilo:

– Mažiuko menko broliuko, Trile. Negi per daug prašau, kaip tau atrodo? Sakyk atvirai.

Aš atsidusau.

Mano geriausia draugė ne toks žmogus, kad ko nors norėtų. Ji tiesiog nusprendžia. Jau prieš dvejus metus, vos tik jos mamai susituokus su Isaku, Lena nusprendė, kad jiems reikia lėliuko ir kad jis bus brolis.

– Truputį užtruko, – pasakė ji man ir seneliui. – Bet netrukus turėsiu brolį, kuris rėks, šiks ir bus panašus į mane.

Lena nė kiek tuo neabejojo, o mudu su seneliu buvome įpratę, kad visada nutinka taip, kaip nori Lena, todėl iškart priėmėme tą brolį už gryną pinigą. Tačiau jau buvo prabėgę dveji ilgi metai. Mudu su Lena turėjome eiti į septintą klasę, o kaimyniniame name jokio brolio vis dar nė ženklo.

– Vaikai ne toks dalykas, kuris atsiranda vos įsigėidus, – atsakiau. – Taip sako mama.

– Ką turi galvoje? Tu turi tiek brolių ir sesių, kad jie ten pas jus neprasilenkia tarpduriuos.

Aš toliau skyniau mėlynės. Netrukus aplinkui Leną nebeliko kankorėžių. Tada ji perėjo prie samanų kupstelių. Gražiai juos krovė į savo kibirą, o kai beveik nebeliko vietos, ėmė kartu su manimi rinkti mėlynės.

– Lena, – tariau nusivylęs.

– Pilnas kibiras žaibo greitumu. Turėtum pamėginti ir tu, Trile. Jie nieko nepastebės.

– Kur tau! – atkirtau. – Jie pastebės iškart, kai tik imsisi perrinkti uogas.

– Na, taip, bet tada manęs ten jau nebebus, – patikino Lena. – Ššš, kas čia buvo?

Staiga vasariškai tykų mišką pervėrė gailus inkštelėjimas. Dairėmės aplinkui bandydami ką nors įžiūrėti tarp medžių. Iš pradžių nieko nematėme, bet tada vėl kažkas suinkštė.

– Čia šuo! – šuktelėjo Lena ir nulėkė link jo. – Jo pavadėlis užsikabinęs! Vargšas draugužis.

Tik pamanyk – vidury miško rasti šunį! Jeigu tai būtų Letena, Aiko, Tjorvenas ar dar kuris miestelio šunėkas, betgi ne. Visiškai nepažįstamas šuo, kurio nei Lena, nei aš niekada anksčiau nebuvo matę. Jo rudas kailis gražiai spindėjo saulėje, jis žvelgė į mudu liūdnomis akimis.

– Manau, čia ženklas, – rimtai pareiškė Lena, kol atsargiai bandėme jį išlaisvinti. – Šuo Sudužusiose Matildiškėse pasirodė ne tam, kad jas vėl paliktų. Tokiu atveju aš tikrai galiu luktelėti su tuo broliu dar metelius. Visgi gal kiek per ilgai...

Aš pažvelgiau į ilgą pavadį.

– Lena, jis kažkam priklauso.

Ši nieko neatsakė.

– Eikš čia! – pavadino.

Tada juokdamasi pasileido iš miško per nenušienautą Kalvelių Jono lauką – šast pirmyn, šast atgal – su savo naujuoju žaidimų draugu. Lenai tiko būti šuns šeimininke.

Bet laimė truko neilgai. Pievelėje šalia Kalvelių Jono namo stovėjo didžiulis baltas furgonas, o greta – visas būrys žmonių.

– Hosai! – sušuko jie išvien.

Šuo pasileido į priekį taip smarkiai, kad nutempė Leną į traktoriaus paliktą provėžą, ir mano draugė neišlaikė pavadėlio. Kai pagaliau atsistojo ant kojų, atrodė kaip didelis kakalas. Dvi sekundes stovėjo ir rūščiai dėbojo į tuos žmones, į šalis ištiesusi rankas. Paskui pasileido žemyn.

– Jūs nelabai rūpinatės savo šunim! – režė jiems.

Tie nustėrę žvelgė į mus – ypač į purvo karalienę Leną. Aš nejaukiai muisčiausi. Už jų visų išvydau mergaitę, kuri atrodė tarytum saulė. Šviesios garbanos supo jos galvą tarsi debesėlis, o kasydama šuniui paausį ji droviai šypsojosi.

Tada jie prabilo angliškai. Mokykloje anglų kalba man sekasi daug geriau nei Lenai. Iki šiol ji nesuprato, kam mokytis anglų, jeigu ji kalba norvegiškai. Tačiau kai apsilankė Kretoje, jai paaiškėjo. Man nė nespėjus prasižioti, kalbėti ėmėsi ji:

– *The dog was fast in a tree!*

– *Ah! Thank you, thank you!* – dėkojo vyriškis, primenantis tėtį.

Lena pervėrė jį žudančiu žvilgsniu. Stovėjo kaip įbesta, nuo jos lašėjo purvas. Ji atrodė mirtinai pavojinga.

– *The ferry is that way!* – režė ir bedė pirštu. – Einau, Trile.

Aš nejaukiai lūpos krašteliu šyptelėjau mergaitei šviesiomis garbanomis ir pasileidau paskui Leną.

– Po galais, tie turistai, – sušnypštė ji. – Pamanyk, šitaip mėšlinai paklysti, kad atsidurtum kažin kur čia, aukštai kalnuose. Jiems visiems lig vieno reikėtų užkabinti po avarinį išpėjamąjį trikampį.